

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Orator Christianvs Caroli Regii E Societate Iesv

Reggio, Carlo

Romæ, 1612

In genere exornatiuo loci. cap. 10.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68672)

menta possunt sumi ex Dei Predestinatione atque electione, ex providentia communi ac priuata omnium, ex attributis Dei iustitia, bonitate, & amore Dei erga nos. Huiusmodi item sunt innumeri loci, vt illustratio nominis Dei, gloria Christi, voluntas & precepta Dei, gratia Dei, & plurima auxilia, Angelorum custodia, orationes Sanctorum pro nobis, imitatio Sanctorum, Iustorum priuilegia, quibus plena est Scriptura vtriusque Testamenti, virtutis splendor, peccati turpitudine, & damna, magnitudo premiorum, ac poenarum, lex vetus, & Evangelica, lex diuina & humana, consuetudo, experientia, naturae dictamen, conscientiae testimonium, Ecclesiae utilitas, proximorum edificatio, & offensio, miracula, consolationes spiritus, remedia Sacramentorum, humanae vitae miseria, vanitas, ac breuitas, mors certa, & incertum eius tempus, hostium nostrorum astutia, & praelia, mundi peruersitas, ac malignitas, & sexcenta alia, quae studiosis sacrorum librorum arbitrio, & ingenio inuenienda relinquimus, quibus tanquam locis argumentationum, vtimur ad multa argumenta eruenda, & confirmationem eorum, quae diximus. Haecenus de argumentis, quae in omni genere quaestionum vsui esse possunt haec dicta sint, sed quia diuersa Concionum genera proprias habent, & peculiare argumentorum sedes, opera praetium erit, si hos etiam breuiter attingamus, vt sciat Orator consuleri fontes, qui seruiunt exornatorio generi, suaforio, doctrinali, agnoscat, quid sit proprium Orationis, quae confutat aliquod dogma, quae mores instituit, quae corripit, quae consolationem adhibet.

In genere exornatio loci. Cap. X.

Incipiamus ab exornatione, quae tota vel praecipua est in laudibus. Genus hoc videtur maxime ad viam vnitivam, vt alibi significauimus, & contemplationem pertinere, honesti enim specie haec maxime capitur, rursus ad viam illuminationem quia Sanctorum exempla, & laudes praecpta sunt & exhortationes aliorum. Omnes autem laudationes debent etiam ad aliquam persuasionem referri, in quibus Encomiastes proponere sibi debet. Primo admirationem gratiae Dei, ac virtutis, & diuinae liberalitatis in sanctos, praecipue Christi Domini gloriam, & laudem. Secundo ipsius quem celebrat sanctitatem. Tertio imitationem, maxime ostendendo facilitatem virtutis.

virtutum, Exemplo Sanctorum, qui homines erant ex eadem
 massa procreati sicut & nos. Solent Rhetores proponere plu-
 res locos laudum, cuiusmodi sunt parentes, maiores, patria,
 genus, opes, amici, honores, potentia, educatio, bona corpo-
 ris valetudo, forma, robur, bona animi siue a natura, vt inge-
 nium, memoria, facilitas, eloquentia, siue ab industria, vt scien-
 tia, Virtutes, prudentia, Iustitia, fortitudo, temperantia, fa-
 cta dictaque egregia, mortis quoque genus, & quae post mor-
 tem contigerunt. Sed noster Orator non his locis astringitur,
 & aliquos vix etiam attingere debet. D. Basilij haec est senten-
 tia; Sacra inquit Schola, praecipua Rhetorum, aut instituta non
 sequitur & subdit, Encomiorum lex est ostendere Patriae digni-
 tatem genus, originem, educationis incunabula, nostrum vero
 dogma haec tamquam superflua dimittit.] Potius nostros San-
 ctos celebrare solemus ex contemptu opum, dignitatum, hono-
 rum, nobilitatis, & aliarum similiarum rerum. Hieronymus as-
 pernatur genus quod Heliodorus neglexerat. Marcellam lau-
 dat, quod facta sit contempta nobilitate nobilior, & potens di-
 nitij, euaserit paupertate insignior. Potest tamen hic locus de
 Nobilitate eo modo tractari, quo ab aliquibus patribus egre-
 gie recedetur. Nazianzenus sepe docet nobilitatem inter Chri-
 stianos vixitum, id est ex proprijs cuiusque meritis expendi, &
 aestimari debere. Multa hac de re habet in laudatione Gorgo-
 niz sororis, & Heronis, & oratione ad Arianos constituit vera
 nobilitatem in conseruanda imagine Dei, atque similitudine,
 contra Ignobiles, qui Diabolo sese efficiunt similes. Peccare
 etiam genera nobilitatis quatuor enumerat; veraque ac falsa
 distinguit. At Cypria: pulcherrime laudat in Celerino Mar-
 tyre nobilitatem ex cognatis martyribus, & S. Ambr. in Luca
 docet e sacris libris non solum mores in ijs qui praedicabiles
 sunt, sed etiam parentes oportere laudari, vt veluti (inquit)
 transmissa immaculatae puritatis hereditas in ijs, quos volu-
 mus laudare praecellat.] Quaecunque igitur profana nobili-
 tas, potius est contemnenda Christiano Oratori, quam magni-
 facienda, quae tamen ex virtute parentum ducitur, suam habe-
 re laudem merito potest. Ceterum in laudationibus possunt
 multae species Encomiorum distingui, de Deo, de mysterijs no-
 uae legis, de Angelis de hominibus sanctis, ac praecipue Bea-
 tissima Virgine, de statibus, vt religioso, sacerdotali: Interdum
 laudamus aliquem viuum, vbi tamen cauenda omnis suspicio
 Vanitatis & adulationis. Egregiam laudum materiam praebent
 virtu-

Capita lau-
dationes.

In Orat. in
laudem Gor-
dij Caesarien-
sis.

In Epitaphio
ad Heliod.
Epist. 2.

In Epist. Mar-
cellae.

Epist. 16.
Nobilitas
qua ratione
laudari pos-
sit.

Orat. in Ma-
ximum.

Epist. 34.
Lib. 1. in
Lucam c. 1.

vel haec I-
ta munda
supra bou-
mura

Ambr.
in Luca
c. 1. in
Lucam

NON
IUSTUS
SOLI

Virtutes lau-
damus.

virtutes, quas in sanctis præcipuè exornamus, quales, sunt Pro-
dètia, sub qua sunt memoria, intelligentia, Prouidètia, Iustitia
ad quã refertur religio in Deũ, pictas in parètes, obseruatiã, gra-
tia, veritas, liberalitas. Temperantia ad quam multa species
pertinent, sicut & ad fortitudinem quas quia alibi posuimus,
non repetimũs. Multo autem magis laudamus virtutes Chri-
stianas, vt sunt Fides, Spes, Charitas, gratia, dona Spiritus, sa-
ti laudamus res gestas, & dicta egregia, officia sapienter admi-
nistrata ad Dei gloriam, & Christiani populi vtilitatẽ, lauda-
mus Dei opera, & beneficia, & miracula. Possunt legi multo
grauissimorũ virorum in hoc genere Orationes. Naaiam, ora-
tionem habet de Athanasio, Basilio, de suo patre Gregorio,
fratre Casario, sore Gorgonia de Cypriano Basili: in S. Lu-
littam, de Barlaam, de Mamante Chris, de Job Elia, Macha-
bæis, Susanna. Hieronymus multorum habet in suis scriptis
Encomia, Paulam celebrat Marcellam, Bonosum, Fabiolam,
Lucinum. Scripturæ etiam sacræ plene sunt laudibus iustorum,
quorum priuilegia passim inuenies. David hinc incipit. Beatus
Vir qui non abiit in Concilio impiorum, Eccl. laudemus viros
gloriosos in generationibus suis. In primo Mach, laudes Mach-
abæi fortissimi. Prou. vltimo Mulierem fortem quis inueniet,
procul, & de vltimis finibus pretium eius. Christus laudatur
in terra multos, dedita opera Ioannem Baptistam, cepit Iesus
dicere ad Turbas de Ioanne, Item Magdalenam peccatricem
in cœna Pharisæi. Passim laudes Dei in sacris literis est repe-
re ex attributis eius multis, & maximis, & ab effectis, que sunt
opera eius. Non solum personæ laudantur sed etiam actiones
& res gestæ quod est præcipuum caput ad laudandas personas.
Christof. hospitalitatem Abraham, patientiam Iob extollit.

Luc. 7. &
14.
Eccl. 43.
44.

Loci ad lau-
dandum ali-
quod opus
Virtutis.

Ad Deme-
triadem.
Ad Heliod.
Epist. ad Na-
zian.

Loci vnde aliquod factum potest amplificari sunt, honestum,
vtile, iucundum, pium, item quæ rem circumstant, sicut si Chri-
sti cruciatus velim exaggerare, considerabo quis sit qui pati-
tur, pro quibus, quam acerba, vbi & quando, neque solum
personas, earumque virtutes exornamus, sed alia item multa.
Tertullianus, & Cyprianus laudes patientiæ scribunt. Christof.
laudes Eleemosynæ, quod sit omnium artium quæstuosissima.
Hieron. Ambros. & August. tractant laudes Virginitatis. Idem
Hieron. & Basil. vitam solitariam celebrant.

Genus